

Матеріали на міжнародний конкурс
шкільних проектів з усної історії
«Важливі феномени періоду »

Конкурсна робота

« Проста людина або як витиснути з себе раба»

Підготували
ліцеїст групи №22
Голобродський Владислав
ліцеїстка групи №20
Чорна Тетяна
Координатори проекту:
вчитель історії
Колосюк Ірина Зіновіївна
інженер-електронник
Степанова Юлія Олегівна

Зміст

Опис проекту.....	с. 3-5
Творча група проекту.....	с. 7
Транскрипція інтерв'ю.....	с. 8-17
Додатки.....	с. 19-22
Запитання до інтерв'ю.....	с. 23-24

Мета проекту

- дослідити життя молодого людини (студента) в період кінця 80-х, початку 90-х років ХХ століття в контексті феноменальних подій загальнодержавного значення. Усвідомити роль і місце пересічної людини в житті цілого народу;
- зробити ряд висновків, почувши аналіз історичних подій з перших вуст, виховувати в молодого покоління розуміння свого місця в суспільстві;
- здобути навички аналізу історичних подій методом усної історії, отримати досвід з роботою над інтерв'ю та транскрибуванням.

Період проведення

Дата проведення: 23 жовтня 2018 року.

Транскрипція : жовтень 2018 року.

Узагальнення та оформлення: листопад 2018 року.

Що можеш зробити сама, роби без нікого....

Говори те, що подумалось, а думай так, як щойно відчула

Тарас Прохасько «БотакЄ»

Коментар

Сучасне молоде покоління отримало величезний скарб у вигляді свободи.

Наші пращури століттями жертвували найціннішим – життям, заради Батьківщини, проявляючи справжній патріотизм. Натомість багато представників сьогодення, живучи життям «споживача» дозволяють собі нахабно критикувати державний лад, суспільні порядки чи «відносну демократію», не будучи в цьому питанні грамотно підкованими.

Низький рівень знань, данина моді, а, найголовніше, відголосся «совковості», сформували серед мас статус «я – проста людина». І це стало захисним щитом по життю, адже проста людина не здобуває хорошу освіту, бо вона не має на це часу, коштів, бажання, проста людина не бореться за свої права, бо це не в її компетентності, проста людина не в силі нічого змінити ні на роботі, ні вдома, ні в суспільстві загалом. Максимум її можливостей – це всюдисуща критика.

І тому, якщо старше покоління важко переконати у «всемогутності» їхнього “Я”, то молодь потрібно виховувати в дусі розуміння значущості кожної особистості, бо навіть маленька ланка, проявивши опір, може зламати цілу систему.

Володимир Шовкошитний у своїй книзі «Кров свята» цілком вірно зазначає, що сімдесят років радянської окупації зневірили українців, у них сформувалась «колективна пам'ять», яка стала тягарем для нашого світу. Нам то «дарували» героїв, то спростовували їхню «святість». І таким чином, діти ростуть, не маючи зразка моделі поведінки, прикладу жертвовності, патріотизму, розуміння того, що одна людина може відіграти величезну роль в житті держави загалом.

Тому саме вчителям, викладачам потрібно шукати такі взірці для наслідування, руйнувати рабську психологію і стимулювати дітей до пошуків істини, самовдосконалення, розуміння важливості наукового мислення. А головне, усвідомлення цінності кожного «я».

Ліцеїсти отримали шанс поспілкуватись з людиною, яка не тільки була активним учасником подій вище зазначеного періоду, а й фактичним феноменом, ініціативним борцем за незалежну Україну. І його особистість має стати прикладом для наслідування...

Кінець 1980-х, початок 1990-х років - останні дні імперії. Вітер змін ніс на Україну омріяну демократію, але все могло б бути по-іншому, якби не така свідома, рішуче налаштована молодь, як Тарас Прохасько та його однодумці.

Ця робота має стати закликком, оскільки кожна людина повинна виконувати свій громадянський обов'язок.

Наш респондент зростав у антирадянській атмосфері. Батько навіть був репресований до Сибіру. В домашньому середовищі постійно була присутня зневага до більшовизму. І хоч старше покоління пристосувалося до режиму, щоб уникнути переслідувань та покарань, національні ідеї стали основою світогляду юного Тараса.

Бо твій патріотизм
Празнична одежина,
А мій – то труд важкий
Горячка невдержима
Ти любиш в ній князів
Гетьмання-панування, –
Мене ж болить її
Відвічне страждання.
Іван Франко

Інтерв'ю з Прохаськом Тарасом Богдановичем, сучасним письменником, учасником подій «Революція на граніті».

Адреса: Україна, м. Івано-Франківськ, вул. Левинського 24, Івано-Франківський професійний будівельний ліцей.

Проект: Жива історія. Повсякденне життя в СРСР у період 1980- 1991роках.

Транскрипція: Голобродський Владислав, Чорна Тетяна.

Вид інтерв'ю: аудіо-інтерв'ю .

Місце проведення інтерв'ю : м. Івано -Франківськ, Центр патріотичного виховання імені Степана Бандери.

Дата проведення інтерв'ю : 23 жовтня 2018 року.

Присутні під час інтерв'ю:

Тарас Богданович Прохасько (респондент), маленький син Тараса Богдановича Лука (1 рік і 10місяців), інтерв'юери – Колосюк Ірина Зіновіївна, Степанова Юлія Олегівна, Голобродський Владислав, Чорна Тетяна.

Анкета учасників проекту

Колосюк Ірина Зіновіївна – викладач історії II категорії Івано-Франківського професійного будівельного ліцею.

Степанова Юлія Олегівна – інженер-електронник, викладач спецпредметів.

Чорна Тетяна – ліцеїстка ІФ ПБЛ, професія – монтажник експозицій та художньо-оформлювальних робіт.

Голобродський Владислав – ліцеїст ІФ ПБЛ, професія – монтажник санітарно-технічних систем, електрогазоварник.

Анкета респондента

Вік: 50 років

Освіта: біолог

Працевлаштування: письменник

Місце проживання: м.Івано-Франківськ

Владислав: Доброго дня, пане Богдане, мене звати Голобродський Владислав. Я є ліцеїстом другого курсу Івано – Франківського ПБЛ, і, відповідно, учасником конкурсу «Усна історія». Це інтерв'ю є дуже важливим для мене та для моїх однолітків. Адже в період, який ми описуємо, ви були приблизно нашим ровесником. Тому мені неабияк цікаво. Адже, з того часу не минуло і півстоліття, а змін відбулось чимало... Представтесь, будь ласка. Розкажіть де ви народились, в якій сім'ї зростали?

Тарас Богданович: я називаюся Прохасько Тарас, мені 50 років, я івано-франківець в четвертому поколінні. В радянський час моя сім'я називалась сім'я службовців або інтелігенції. Батько - інженер на одному із заводів міста, мама – лікар. Ми жили у будинку, який побудували мої родичі.
[Додаток 2]

Владислав: розкажіть, як ви проводили своє дозвілля? Чим цікавились?

Т.Б.: уявлення про дозвілля було зовсім іншим, оскільки ми не мали вибору. Єдиним свідомим заняттям було читання. На відміну від сьогодення, це було властиво більше для хлопців, ніж для дівчат. Читали навіть під час уроків, в основному доступну пригодницьку класику – Дюма, Майн Рід, Купер, Жюль Верн. [Додаток 1]

Владислав: Чи були ви членом дитячих чи молодіжних організацій, яких саме?

Т.Б.: я був членом «піонерії», оскільки туди забирали всіх, комсомольцем, членом Всесоюзної ленінської комуністичної спілки молоді (формально та обов'язково, як і «піонерія»); а взагалі-то я ще був і жовтенятком, але це було цілком несвідомо у 1-3 класі. Окрім того, я був членом різних радянських ідіотичних організацій, які полягали в тому, що учні сплачували 2 копійки в

місяць членських внесків, мали файний членський білет і це членство нічим «не оберталось». Наприклад, «Общество спасения на воде» чи ДОСАФ (Добровольное общество содействия армии и флота), Всесоюзне товариство книголюбів, Всесоюзне товариство захисту пам'яток архітектури, але крім дерматинового посвідчення взамін нічого не давалося і не вимагалось.

Був я ще членом нашої хлоп'ячої нелегальної організації, яка не була ніде зареєстрована і за яку би нас покарали, якби хтось дізнався і вона називалась «Бути готовим до лісу», де ми самі вивчали різні способи партизанських дій і виживання у лісі.

Владислав: Чи можете ви назвати людину, старшу за віком, яка була для вас авторитетом і впливала на формування вашого «я».

Т.Б.: Моє покоління виросло у абсолютно шизофренічній ситуації, тобто в повному роздвоєні свідомості. Я не говорю про всіх, але будь-які нерадянські погляди приховувались, були теми, на які говорили виключно вдома. Наприклад, про версію української історії, минуле родини, про всі репресії, війни, про християнські різні цінності і т.д. У школі нам розказували протилежні речі і діти, щоби вижити, мушили пристосовуватися – сприймаючи одну інформацію вдома, а поза домом «грати цирки», щоб не бути покараними. Тому найбільшими авторитетами для мене були дідусь, бабця, тобто родинне середовище. Але були й вчителі з рідної 5-ї школи – одноступі, яких можна було впізнати, люди, яким можна було вірити – Буряний, Людмила Рудольфівна Петрик, спортивний тренер Дунда.

Тетяна: Яким було ставлення ваших близьких до радянського політичного режиму?

Т.Б.: Серед мого оточення на той час не було людей, які були б відкритими протесниками. Вся моя родина, в тому числі мій тато, були репресовані. Всі вони були антирадянцями, але філософія життя було спрямована на те, щоб вижити, жити життям без в'язниці і вислання, тому на людях ми не завжди говорили про те, що думали.

Тетяна: Як ви проявляли свою індивідуальність в соціумі? Адже в той час виокремитись чимось було важко та й небезпечно.

Т.Б.: Суспільно-громадська діяльність дозволяла будувати кар'єру. Оскільки система шукала кар'єристів. Комсомольська організація, спортивні олімпіади диктували напрямки розвитку молоді (відсутність свободи слова, свободи поглядів, за наявності яких ти кар'єри не зробиш і сьогодні). *(Посміхається)* Головне, чого вимагало життя – жити під ковпаком, за ширмою ідеї. Тому я виражався в тому, що гарно вчився, займався бігом на довгі дистанції. Важко було проявитися в школі, яка контролювалася КГБ. Це була елітна 5-та школа, де навчалися учні сумнівної інтелігенції, тому їм було що втрачати. Натомість, я мав друзів з 7-ї школи, учні якої були дітьми простого пролетаріату, котрим було нічого втрачати, окрім, як писав Франко, «власних кайданів». Тому, якщо ти на якійсь посаді, твоя дитина грає на фортепіано і має отримати золоту медаль, ти не підеш проти системи. От такі то були часи. *(Знову посміхається)*

Тетяна: Чи мали відношення до якихось неформальних об'єднань (хіпі, рокери, панки)?

Т.Б.: Я знав багатьох хіпі, панків, але це все було досить смішним і провінційним. Влада вела з ними ідеологічну боротьбу. Але я не можу сказати, що їх сприймало суспільство. Як на мене, це були дуже відважні люди, які відверто висловлювали протест, хоча здебільшого це проявлялось лише зовнішністю: зачіски, ознаки в одязі. Мене самого називали нефером. І це, мабуть, тільки через сережку у вусі, яка є на мені і сьогодні. Ще мене називали Патлатим, бо я не стежив за своєю фрезурою.

Тетяна: Тобто ви хочете сказати, що сережка у вас ще з тих часів?

Т.Б.: Саме так! Бо це означало, що це моє тіло і я роблю з ним, що хочу.
[Додаток 3]

Тетяна: Яку музику слухали ви? А яка була популярною?

Т.Б.: Популярною на той час була італійська музика, а потім з'явилися дівчата з великими грудьми – поп-діви Сандра, Сі Сі Кейч. Але тлом, на якому минула моя юність, були групи “Наутілус Помпіліус”, “Кіно”, Борис Гребенщikov – російський рок, оскільки це був час «перестройки». З'являється українська музика. Це, звичайно, “Червона рута”, “Брати

Гадюкіни”, “Плач Єремії”. Але я слухав таку музику, яку хотів. Ще в школі слухав заборонену музику – західний рок. Це і “Бітлз”, і Озі Озборн. Великим проривом для всіх стало «MTV music for». Для мене особисто на той час був героєм Боб Марлі, і ми з друзями слухали його Ganja, а також Горана Бреговіча, Кустуріцу. *(Наспівує)*

Владислав: Чи мали можливість ви подорожувати? З друзями, рідними?

Т.Б.: Радянський Союз був дуже величезним, плюс їзда була дешевою, тому я їздив, хоч і не використав всі можливості. Я не був в Середній Азії, але був на Кавказі, я не був на Байкалі, але був на Уралі, у Казахстані. Дуже багато ми їздили тоді з татом і поїздами, і автостопом. Модно було їхати в республіки Прибалтики. Це було рівноцінно поїздкам за кордон. Ніколи не був в Криму. Був у так званому Петербурзі, кілька разів у Москві, ну і ще десь в руській провінції, що називається Білорусія. *(Посміхається)* Дуже багато їздили і ходили в гори, Шацькі Озера.

Тетяна: Є щось таке, що найбільше запам’яталось чи вразило у цих подорожах??

Т.Б.: Ну, так би сказати словами друга Андруховича: «Як багато, конику-братику, чудасій на світі дивився, не надивися, а – мало». Для мене нема першого, другого, третього ні в чому: ні в житті, ні в подорожах, ніде. Я не сприймаю так званий «топ». І до цього мене підштовхнули саме юнацькі подорожі. Все є добре, і все є єднаке, і все є фayne, і все є по-різному.

Владислав: Чому ви обрали свій фах? На той час він був престижним?

Т.Б.: я є біологом. І це було не престижно. Але я хотів бути лісником, хотів жити в лісі, щоб відділитися від всієї цієї дійсності. Але тато сказав мені по простому: «Лісова система то є капец, і ти там зі своєю ідеологією загинеш. Любиш природу – йди на біолога». Ліс був темним ділом вже і тоді. А ще було серед моїх ровесників таке уявлення, що якщо вчитись, то тільки не в нашому педінституті. Хотіли їхати в Київ, Львів. Тому максимум, що я міг отримати з мінімуму – це був Львів, Франка. Хоч я не жалію, але як 30 років тому закінчив, так і 30 років тому працював. Спочатку на кафедрі, а потім в три заходи по одному році вчителем.

Тетяна: Які ви можете назвати фактори, що впливали на можливість отримати освіту?

Т.Б.: Варто сказати, що вже тоді була корупція і в сфері освіти. Наприклад, в медінститут було важко поступити, не давши хабар. А от в Львівський університет на біолога здав 4 екзамени і все. Ще розкажу вам таку річ, яка не має відношення до мене, але існувала в той час в освіті. Це були пільги. 60% місць було для людей сільської місцевості, а я таким не був. Але разом з тим було дуже багато людей, які поступали не туди куди хотіли, а куди була можливість.

Владислав: Чи служили ви в армії? Що можете розказати про цей період вашого життя?

Т.Б.: Я служив в радянській армії і я не шкодую, що там був. але своїм дітям не бажав би там бути. Це було страшно цікаво, але то окрема тема і можна багато розказувати. Це була армія, в яку нас забрали після першого курсу. Мені там було дуже цікаво побачити нових людей. [Додаток 4]

Тетяна: А де саме ви служили?

Т.Б.: Я служив недалеко – Білорусія, Прибалтика, їздив на БТРі. Саме в армії я зрозумів, що не тільки мій дім, а й Франківськ – це є “теплиця”. Це були 86-88 роки, роки коли радянська армія зазнала конкретної деградації. Там мені зустрічались різні люди (*посміхається*), «люди-звірі», дідовщина. Але в кожній людині можна було таки знайти щось добре, святе, дороге для неї. Це були страшні часи...Чорнобиль, вибухи, ракети, Афганістан...

Владислав: Чи зачепила вас війна в Афганістані?

Т.Б.: Коли я йшов до армії, то всі розуміли, що будь-хто може потрапити в Афганістан. І було усвідомлення певних протилежностей від бажання втекти і сховатися і до того, що були певні люди, які справді хотіли туди повоювати; для них це була войнушка. Я не хотів туди потрапити і не був, хоча багато моїх знайомих були. Єдине, що я можу сказати, я був великим і моцним, тому мене часто залучали в похоронні процесії, де я носив важеленні цинкові трунви.

Але регулярно слухаючи радіо Свободу, я мав усталені погляди на Афганську війну. Бо ще навіть в класі дев'ятому, коли я повертався зі школи, година третя, ворожі голоси з радіорубки давали можливість зрозуміти, що це була окупація, насильство. Крім того, один мій близький родич був там і розказував, як вони мусіли знищувати афганський народ...Тому, якщо підбити логічний підсумок у відповіді, то в мене було дуже антирадянське ставлення до цієї радянської війни!

Тетяна: Сьогодні ви надзвичайно неординарна особистість. Яким рисами власного характеру ви пишаєтесь? Чи можете сказати, що саме зробило вас таким?

Т.Б.: Я пишаюся двома рисами, перша - спостережливість. Я все бачу, помічаю дрібниці, так би мовити «січу».(*Посміхається*).Певні деталі, дрібниці я ставлю в один ряд, з них я можу вибудувати певну послідовність, зробити висновки. А друга – витривалість. Я витримую все. У мене не буває забурень, депресій. Я тішуся, що я такий. І я дякую Богу за це.

Владислав: Що для вас означав тодішній «рух за мир»?

Т.Б.: Це був нав'язаний масовий психоз. Нам розповідали, що земля настільки насичена тими «бомбочками», що вона може сорок разів сама себе знищити. І, зрозуміло, що у людей, яких обробляє пропаганда, був страх. Всі розуміли, що ядерна війна - це кінець. Були навіть такі літературні твори «Мама и нейтронная бомба», де містився чудесний опис порожнього міста, в якому вже немає людей. Залишились лише розплавлені тіні, забавки і мамин халат. Люди реально думали про те, що наші «совіти» і в тому числі Брежнєв, за мир, бо вони постійно про це говорили, а натомість, в Америці живуть психопати. Нам навіть розказували про те, що там в армії 60 % наркоманів і вони мають доступ до кнопки, що запускає ядерну зброю. Тому спочатку ми дуже сильно боялись, а пізніше вже розуміли, що все-таки це просто пропаганда.

Ще я пригадую, як вибухнув Чорнобиль. Але ви не повірите, в порівнянні з нашими уявленнями про ядерну зброю, це ще було лагідним «бахом». Та ми й не знали що насправді відбулось.

Ще варто сказати, що ця пропаганда торкалась різних народів. «Деті різних народів, ми мечтою о дружбі живьом.» (*Наспівує*) Я пам'ятаю, коли мені було 14 років, з'явилась якась Саманта Сміт. Мені вона здавалась надзвичайно сексуальною. Американка в шортах приїхала до нас. Хоче дружити.

Тому якщо коротко, то війна – це загроза для життя, а ми хочемо жити. (*Посміхається*). Принаймні так нам розповідали.

Владислав: Розкажіть нам про гласність, як вона впроваджувалась в життя і що вона означала для вас безпосередньо?

Т. Б.: Як на мене, гласність – це найголовніша подія кінця радянської епохи. І подія, яка спричинилася до виникнення незалежної України. Нарешті зняли заборони на інформаційні заборони. Насправді це дуже важлива тема і про неї, як про радянську армію, не можна відповісти в простому інтерв'ю. Це була феноменальна річ, оскільки раптово усе те, про що було заборонено навіть згадувати, про це все почали писати газети, журнали, книжки. А заборони ці стосувалися і історії, і того, що є довкола.

Сьогодні важко собі уявити, що багато творів світової літератури ХХ століття були просто забороненими. Її не можна було читати. Багато безневинної української прози, поезії було теж заборонено. І тут раптом прорив.

В цей час масово почали писати звинувачення сталінізму, а далі і всієї радянської системи. Тому, як на мене, це був неймовірний час «тотальної води після посухи». Уявіть собі, три дні не пив, і ось тобі пляшка води! І тоді це не просто вода, а рідина, яка рятує життя, живить мозок, клітини. Нарешті з'явилась відкритість до інформації. Світ став повним, став доступним, багатогранним. Бо ви не уявляєте собі, яка підбірка інформації давалась у той час. Інформація була «вичленована», вибрана. І тут гласність. І все стало на свої місця.

Владислав: Ви були учасником революційних подій у жовтні 1990 року, що підштовхнуло вас до цього?

Т. Б.: Звичайно, що виховання. Сімейні традиції. У моїй родині 11 людей воювали за Україну. Коли не було держави, це було страшно важливо. Серед моїх родичів навіть були січові стрільці. І тому, це закономірно, що я хотів України. Всі хто там був, на майдані, ми хотіли України.

Я був там два тижні, керував одним із загонів самооборони. Для мене це був сміливий крок, бо могли вигнати з університету. І ви знаєте, ми навіть думали, що нас відразу задавлять, роздушуть, заб'ють. І тому ми й створювали ці групи самооборони.

Варто сказати, що кілька місяців перед тим, ми всі віртуально пережили Тень-Ань-Мінь. Коли в Китаї, в той самий 1990 рік, студенти вийшли на площу на протест, а китайська комуністична влада роздавила їх танками.

Та й наші всі попередні мітинги були зупинені, пов'язані з гумовими палицями, ОМОНОм. Всі такі акції закінчувались арештами.

Тетяна: Ваші близькі знали про те, що ви поїхали до столиці?

Т.Б.: Звичайно, знали. Я, як чемна дитина, приїхав додому і сказав: тату, мамо...Па-па. Що цікаво, в той час не було ніякого мобільного, навіть міжміський зв'язок – це була розкіш. Тому ми зідзвонювались рідко, і це було нормально.

Батьки навіть мене благословили. Бо я ніколи не робив того, що б не відповідало тим ідеалам, про які мені розказали вдома .

Я зрадив школу, зрадив комсомол, зрадив офіційне радянське виховання, але я дотримався того, про що мені казали ще в дитинстві.

Владислав: Ми можемо сказати, що ви, як «проста людина», зробили великий вплив на хід подій, адже « революція на граніті» дала свій результат. А як ці події вплинули на вас?

Т.Б.: Для мене це було велике відчуття власної свободи. Я хотів свободи, кожен хотів цієї вільності. І коли все це закінчилось, я просто відчував себе вільним, я знав, що я роблю те, що я хочу. Звичайно, що несучи відповідальність за те, що я роблю. І мені байдуже, що мені скажуть, бо це ї є свобода. Це було навіть так зване дорослішання.

Це була свобода – протестна, свобода – заперечення чогось, свобода власного росту, свобода усвідомлення... Це було відчуття своїх можливостей. Після цього я вже знав, що я можу значно більше, ніж я собі думав. Тому, якщо ти людина, ти щось робиш і ти цього не боїшся, то ти чогось доб'єшся.

Ще це було подолання всіх страхів, які були набуті з різних боків. Я реально подорослішав.

Владислав: Як сприйняли ваші дії рідні, близькі?

Т.Б.: Сприйняли досить шизофренічно. Бо таким був час. Я вже казав, що існувало ціле покоління шизофреніків. Вони казали мені, що це дуже небезпечно, говорили, що мене чекає тюрма, каліцтво, або й смерть. Вони, звичайно, попереджали мене, бо боялися за мене. Але з іншого боку, вони мене благословили, бо вони самі мене навчили бути таким. І було би не справедливо, якби вони мене не пустили. Та по факту я й не питався, а просто сказав, що я йду!

Владислав: Чи часто ви згадуєте події тих часів(кінець 1980- початок 1990-х років)? З якими емоціями, з якими асоціаціями?

Т. Б.: Я дуже часто це згадую, щоправда, вже навіть туманно, бо понакладалось стільки різних речей, що я вже сам не знаю, що було правда, а що ні. (*Сміється*) Але це властиво всім людям, бо коли минає пару десятиліть, то таке буває. Але з впевненістю я знаю одне – це був неймовірний час для нашого народу, для цілого світу. Це був навіть феєричний час. Час, коли в не надто насильницький спосіб руйнувалась неймовірно жорстока і страшна система, про яку ми в дитинстві думали, що вона вічна. А тут, раптом, цей страшний лад почав розпадатись. У нас були неймовірні відчуття свободи, відкритості до світу. І тепер мені здається, що розумом, головою вивчення нашої історії без світової і усвідомлення того періоду є не можливим.

На жаль, ми говоримо, що державотворення почалося з 1991 року. Насправді ця ейфорія, ця життєва радість почалась ще у 1987- 1988 роках.

Для мене це неймовірний час! І дуже важливо не знецінювати події тих часів. А я хочу сказати, що сьогоднішня історія якась така, що часто витісняє певні моменти. І ці події, я б сказав, теж частково витіснені з вивчення.

Владислав: Які поради, побажання ви б дали сучасній молоді?

Т.Б.: Найголовніше побажання і порада - це те, що не заради якихось окремих людей чи окремого покоління був створений світ. Було щось до і буде щось після. Тому не можна не пам'ятати, що було, навіть живучи тут і тепер. Не можна бути занадто егоцентричним і говорити : я є і все! І цілий світ зроблений для мене! Треба пам'ятати про тих всіх, хто були, бо вони були такі самі. Вони не привиди, не монстри, не бетонні чи бронзові пам'ятники. *(Сміється)*. І без тих, хто був, не було би нас тепер.

Я не кажу про вдячність. Але не можна заперечувати. Треба знати, що і секс був і анархія була, і наркотики були, і заперечення було, і батьковбивство було, і було все...Це все має нас зближувати. І це не можна забувати!

Таня: безмежно вам вдячні і за інтерв'ю, і за побажання. Тепер ми знаємо про що маємо писати. Розуміємо, що реально є над чим задуматись. І хочу сказати, що ви нам дійсно розказали про феноменальні події у феноменальний час. Але, ще особисто для мене, ви стали феноменальною людиною. І нам є з кого брати приклад.

Висновок

Проживаючи кожен свій день, людина повинна робити певний висновок. Адже все що з нами відбувається, трапляється у нашому житті не просто так. Немає випадкових зустрічей, немає «простих»людей. Кожен з нас виконує певну роль в суспільстві. Єдине чого вимагає життя, та й історія, як вчителька життя, щоб бути уважним, розумним, далекоглядним.

Тому ми не можемо не зробити ряд висновків з даної роботи. Адже усна історія як проект підштовхнув нас до цього дослідження. І в силу певних обставин ми познайомились з людиною, котра стала для нас феноменом. Тарас Прохасько розповідав легко і просто, але водночас цікаво і змістовно. Текст лився повільно і вдумливо, тому ми наче самі плавно поринали у досліджуваний період. Учні ще раз переконались, що радянський період нашої історії, а тим паче час «перебудови» містить безліч протиріч, і навіть питань дискусійного характеру. А це є досить великим тягарем для суспільства. Серед населення є ряд с думок протилежного характеру, закоренілі історичні міфи, викривлене сприйняття подій. А що саме дивно, є люди, які досі вважають, що в Радянському Союзі жилось добре.

Тому, я вважаю, що такі зустрічі, бесіди, не обов'язково інтерв'ю, дозволять краще дослідити даний період, розфарбувати білі плями у правильні кольори, ну і, звичайно, сформувані у молодого покоління ряд висновків.

Темою нашої роботи стали феномени періоду. Але акцент ми мали намір зробити на феноменальній людині, яка начебто й «проста», а так може багато розуміти, багато зробити і що саме головне не тільки для себе, а й для суспільства.

Поспілкувавшись з Тарасом Богдановичем, ми зрозуміли, що для того щоб дістатись певної мети, і навіть якщо її не видно на обрії, потрібно «бігти» щодуху, бо в нашому тілі є безліч сили! І єдине, що потрібне для того щоб змінити щось насправді важливе, необхідна віра, яка стає стимулом і зброєю водночас. І хоч всі ми вважаємо себе простими людьми, насправді у кожного з нас є величезний потенціал. Тому треба вірити і рухатись вперед.

Вище зазначений період був важким, тоталітарна влада, війна в Афганістані, Чорнобильська катастрофа, гласність... Кожен новий день кидав людей у вир нових подій... І кожна людина проживала їх по-різному. А як прожив їх наш герой, ви вже прочитали на сторінках нашого інтерв'ю. Звичайно, що це суб'єктивна розповідь, але саме такі дослідження і дозволять нам зробити об'єктивні висновки!

Заява

на використання матеріалів інтерв'ю

Я,

.....Грохасько Тарас Богданович.....

(прізвище, ім'я, по батькові) даю дозвіл на використання з науковою

метою матеріалів інтерв'ю, проведеного зі мною ліцеїстами ІФ ПБЛ

.....Гайбородюк Віадислав та Горно Тетяною.....

містаХмельницького - Тернопільського.....

При цьому моє ім'я може (не може) згадуватися як джерело інформації (потрібне підкреслити).

Місце

Хмельницького - Тернопільського

дата

23.10.2018р.

підпис

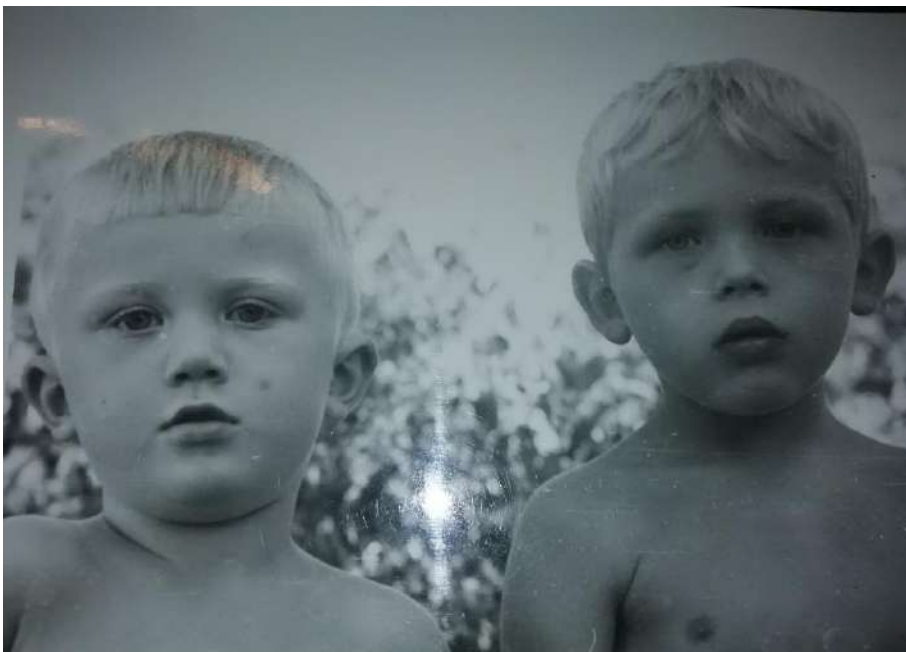
Грохасько

Додаток 1

Малий Тарас на фоні домашньої бібліотеки, граючись олов'яними солдатиками

Додаток 2

Тарас і рідний брат

Додаток 3

Та сама сережка, яка з'явилася в Тараса ще в далекій юності, і символізувала певну свободу як в поглядах, так і в діях

Додаток 4

Солдатські роки

Додаток 5

Разом з однодумцями перед мітингом. Прохасько Т. стоїть перший зліва

Додаток 6

В компанії друзів. Разом з Юрієм Андруховичем

Запитання до інтерв'ю

1. Представтесь, будь ласка. Розкажіть в якій сім'ї народились та зростали.
2. Розкажіть як ви організовували дозвілля в той час? Чим цікавились?
3. Чи були ви членом дитячих чи молодіжних організацій, яких саме?
4. Чи можете ви назвати людину, старшу за віком, яка була для вас авторитетом і впливала на формування вашого « я».
5. Яким було ставлення ваших близьких до радянського політичного режиму?
6. Як ви проявляли свою індивідуальність в соціумі. Адже в той час виокремитись чимось було важко та небезпечно.
7. Чи мали відношення до якихось неформальних об'єднань (хіпі, рокери, панки)
8. Яку музику слухали ви? А яка була популярною?
9. Чи мали можливість ви подорожувати? З друзями, рідними?
10. Є щось таке, що найбільше запам'яталось чи вразило у цих подорожах?
11. Чому ви обрали свій фах? На той час він був престижним?
12. Які ви можете назвати фактори, що впливали на можливість отримати освіту?
13. Чи служили ви в армії? Що можете розказати про цей період вашого життя?
14. Де саме ви служили?
15. Чи зачепила вас війна в Афганістані?
16. Сьогодні ви надзвичайно неординарна особистість. Яким рисами власного характеру ви пишаєтесь? Чи можете сказати, що саме зробило вас таким?
17. Що для вас означав тодішній « рух за мир»?
18. Розкажіть нам про гласність, як вона впроваджувалась в життя і що вона означала для вас безпосередньо?

19. Ви були учасником революційних подій в жовтні 1990 року, що підштовхнуло вас до цього?
20. Ми можемо сказати, що ви як «проста людина» зробили великий вплив на хід подій, адже «революція на граніті» дала свій результат. А як ці події вплинули на вас?
21. Як сприйняли ваші дії рідні, близькі?
22. Чи часто ви згадуєте події тих часів(кінець 1980- початок 1990-х років)? З якими емоціями, з якими асоціаціями?
23. Які поради, побажання ви б дали сучасній молоді?